

16.6.2022

Kaupunginmuseon lausunto Puotilanrannan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2022-006830 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa Puotilanrannan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön ja arkeologian vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Kaavaratkaisu koskee pääosin Meripellontien eteläpuoleista Puotilan venesatama-aluetta, joka sijaitsee Puotilan kerrostaloalueen eteläpuolella ja Marjaniemen pientaloalueen itäpuolella. Kaavaratkaisu mahdollistaa, että nykyisen venesataman alueelle rakentuu noin 3 200 asukkaalle uusi merellinen naapurusto, jossa asuminen ja veneharrastus yhdistyvät merelliseksi asuinalueeksi.

Pääosa asuinkortteleista sijoitetaan Meripellontien eteläpuoliselle alueelle, joka perustetaan kauttaaltaan kantavuudeltaan nykyvaatimuksia vastaavaksi. Asuinkortteleiden yhteyteen sijoitetaan uusi yleisen rakennuksen tontti esimerkiksi päiväkotia varten, sekä tontit pysäköintilaitoksille asukkaiden pysäköintiä palvelemaan. Asuinkerrostalojen maantasokerrokseen sijoitetaan liiketilaa lähipalveluja ja työskentelytiloja varten. Yksi asuinkortteli sijoitetaan nykyiselle vesialueelle, joka yhdistetään silloilla mantereeseen. Korttelin suunnittelusta ja toteutuksesta on tarkoitus järjestää erillinen kilpailu ennen kaavaehdotuksen laadintaa. Lisäksi alueelle sijoitetaan pienvenesatama noin 250-350 venepaikalle sekä mahdollisesti kelluvien asuinrakennusten korttelialue.

Suunnittelussa varaudutaan ilmastomuutoksen aiheuttamaan merenpinnan nousuun sekä yleistyviin sään ääri-ilmiöihin, kuten entistä kovempiin rankkasateisiin ja hellejaksoihin. Vartiokylänlahden ympäri kulkeva rantareitti suunnitellaan osaksi uuden asuinalueen läpi kulkevia yhteyksiä ja siltä ohjataan reitti kohti Itäkeskusta. Vartiokylänlahden puistoalueilta Strömsinlahdenpuistolle johtava viheryhteys suunnitellaan osaksi rantareittiä ja alueen yleisiä alueita. Vuosaaren sillalta Itäkeskukseen jatkuvan pyöräilyverkon jatkuvuus suunnitellaan osana Meripellontien katutilan liikennejärjestelyjä.

Kaavaratkaisu valmistellaan, koska kasvavassa kaupungissa tarvitaan asuinrakentamiselle uusia paikkoja, ja Vartiokylänlahden länsirannalle

16.6.2022

on yleiskaavassa 2016 merkitty uusi asuinalue. Kaavaratkaisun valmistelu on jatkoa Vartiokylänlahden suunnitteluperiaatteiden mukaiselle kehitykselle.

Rakennettu ympäristö

Kaupunginmuseo lausui Vartiokylänlahden alueen suunnitteluperiaatteiden luonnoksessa Puotilanrannasta seuraavaa; ”Suunnittelutavoitteissa mainittu kulttuuriympäristön ajallisen kerrostuneisuuden ja paikan lähtökohdan huomioon ottaminen tulee olemaan kaikkein haasteellisinta Puotilanrannan kohdalla. Puotilanrannan venesatamalla on yli puolivuosisatainen historia alueella ja sen toiminta on tuottanut alueelle omanlaistaan kulttuuriympäristöä. Suunnitteluperiaatteissa esitetystä Puotilanrannan korttelikaaviossa tästä kulttuuriympäristöstä ei vaikuta säästyvän juuri mitään. Tämän johdosta suunnitteluperiaatteiden selviytyksiin tulee liittää myös Puotilan venesataman nykyisten kulttuuriympäristöarvojen arviointi, jotta alueen kerrostuneisuuden mahdolliset vaalittavat arvot tulisivat selville”.

Koska alue tullaan esirakentamaan kauttaaltaan uudelleen, tulee Puotilanrannan historia rakennuksineen ja rakenteineen sekä nykytila dokumentoida riittävän kattavasti.

Tämän lisäksi tulee tarkasti tutkia uuden rakentamisen maisemallisia vaikutukset, ja suhteuttaa rakentamisen määrän ja korkeuden reunaehdot kokonaisuutena.

Kaava-alueen eteläreunalla sijaitseva Marjaniemen melojien hyvin säilynyt ja arkkitehtonisen integriteettinsä säilyttänyt kerhorakennus ja kaanoittivaja edustaa harvinaistuvaa sodanjälkeistä liikuntarakentamista. Rakennuksen vaalimisedellytykset tulee tutkia kaavaprosessin aikana.

Arkeologia

Varsinaisella kaava-alueella ei sijaitse tunnettuja arkeologisia kohteita. Lähimmät muinaismuistolain suojelemat arkeologiset kohteet sijaitsevat kaava-alueen länsipuolella Kunnallisneuvoksenteen ympäristössä. Kohteet ovat ensimmäisen maailmansodan aikaisia puolustusasemia. Lähinnä kaava-alueella sijaitsee kohde Tukikohta XIII:1 Marjaniemi 1000013601 Kunnallisneuvoksentie 23 kohdalla pientaloalueella ja hieman lännempänä laajempi Tukikohta XIII:2 Marjaniemi 1000013602 Ystävyydenpuistossa ja sen eteläpuoleisella pientaloalueella. Helsingin ensimmäisen maailmansodan aikaisen maarintaman kohteet on inventoitu vuonna 2014 Museoviraston toimesta.

16.6.2022

Kaava-alueen pohjoispuolella on keskiajalla tai viimeistään 1500-luvulla perustettuja kylien paikkoja, jotka ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä; Botby Puotila Klåfvus Rons 1000001673 ja Botby Puotila Domars 1000019212. Helsingin keskiajan ja historiallisen ajan asuinpaikkakohteet on inventoitu vuonna 2011 Museoviraston toimesta.

Maankäytön muutos mantereella kohdistuu pitkälti Meripellontien ympäristöön ja sen eteläpuolelle nykyisen Puotilan pienvenesataman alueelle. Sataman alueella on ollut voimakasta täyttöä ja rakentamista, joten arkeologisten inventointien valossa ja maankäyttöhistoria huomioon ottaen alueen arkeologinen potentiaali on vähäinen.

Kaava-alueen länsipuolella Kunnallisneuvoksentien linjaus, joka on ennen Meripellontien rakentamista kulkenut kohti Klaavuntietä Meripellontien pohjoispuolella, vaikuttaa olevan vanha historiallinen tielinja, joka on palvellut myös ensimmäisen maailmansodan aikaisena yhdystienä. Tielinjaa osuu kaava-alueen luoteisosaan ja tielinja on nykykäytössä katuna tai kevyen liikenteen väylänä, joten kyseessä ei ole kiinteä muinaisjäänös. Museo katsoo, että arkeologisille lisäselvityksille ei ole tarvetta, lukuun ottamatta vesialueita, joista lausuu museovirasto.

Vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitystarpeiden osalta on kuultu Museovirastoa. Vedenalaisen kulttuuriperinnön löydöt ovat hankealueella mahdollisia, koska Vartiokylän lahden ympäristössä tunnetaan paljon arkeologisia kohteita, kuten historiallisia asuinpaikkoja ja Vartiokylän linnavuori. Vartiokylänlahtea on käytetty vesireittinä. Lahdella ei ole tehty arkeologista vedenalaisinventointia, joten vedenalaisen perinnön tilannetta ei tunneta (tai siitä ei ole kattavaa tietoa). Ne aiemmin ruoppaamattomat alueet, joille kaava tulee osoittamaan muuttuvaa vesialueen käyttöä, kuten täyttöä ja uuden venesatama-alueen, on tarpeen inventoida sen selvittämiseksi, onko hankealueella vedenalaisia muinaisjäännöksiä.

Museoviraston intendentti Maija Matikka mai.ja.matikka@museovirasto.fi toimii yhteyshenkilönä, jolta saa tarvittaessa ohjeita vedenalaisinventoinnin tilaamiseen/järjestämiseen.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
[juha.h.vuorinen\(a\)hel.fi](mailto:juha.h.vuorinen(a)hel.fi)

Johanna Björkman
ts. kulttuuriympäristöpäällikkö